

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Prudovits Lajos

Cím: Czuczor Gergely eltűnt sírköve

Forrás: Magyarország

Bp
(Hely)

1924. 6. 13.

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Czuczor Gergely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házinyomda 1922

Czuczor Gergely eltűnt sírköve

— A Magyarország tudósítójától —

Czuczor Gergely egyik legközelebbi rokonától kapjuk a következő levelet:

A Magyarország május 24-iki számában Czuczor Gergely exhumálására és sírkövére vonatkozó cikkét fájdalmas megütközéssel olvastam. Az ügy kapcsán olyan ellentétes és nyugtalanító hírek kerültek forgalomba, hogy csak helyeselni tudom, amikor a cikk írója, Móricz Pál az igazi helyzet tisztázását kegyeletes kötelességérzetből felvetette. Engedje meg tehát t. Szerkesztő ur, hogy én, mint Czuczor Gergely egyik legközelebbi rokona, aki ebben az ügyben a rokonság nevében többször eljártam és az ügyet közelebbről megismerhettem, a helyzetet a nagy nyilvánosság előtt, a valódi tényeknek megfelelően tisztázni próbáljam.

Még 1921. évben a Magyarország cikkét olvasva, kimentem a kerepesi temetőbe, hogy személyes meggyőződést szerezzek a dolgokról. A régi sirt már nem találtam. Az út szélén tényleg ott hevert a sűrű síremlék, a babérkoszorút tartó női alakról megfosztva, csonkán. Az igazgatóság irodájában tudomásomra adták, hogy Czuczor Gergelyt és társait 1914 május 27-én exhumálták. Felkerestem a Deák-mauzóleum melletti új sírhelyet és a sűrűn begyepesedett, giz-gazos sírdombba mindössze egy faszindely volt beszurva a következő számmal: »129—2—10«. Az igazgatósági irodában igyekeztek azzal megnyugtani, hogy a sirra ideiglenesen majd fakeresztet tüznek, amíg a főváros méltó, új síremléket állíthat. De nem tudtam megnyugodni ebben. Elvégre mi szükség van a primitív fakeresztre, amikor ott van a régi síremlék, amelyet kis restaurálással újra felállíthatnak és mégis csak méltóbban felel meg az ideiglenes

célnak?! Fokozta nyugtalanságomat, mikor a temető személyzetétől úgy értesültem, hogy a kiürített parcellák sírkövei eladásra kerülnek. Tekintettel arra, hogy a síremléket a pannonhalmi bencésrend emelte, sietve írtam tehát a pannonhalmi főpát urnak és feltártam előtte a helyzetet. A főpát ur rögtön válaszolt és a legnagyobb megnyugvással vettem tudomásul, hogy a temető igazgatóságánál intézkedés történt, olyan értelemben, amint én azt óhajtottam.

Nagyon megdöbbentem tehát, amikor a Magyarország május 24-iki cikkéből olvasom, hogy Czuczor Gergely sírúgye még mindig nincs rendben. Ismét kimentem a temetőbe és a temető igazgatósága ezuttal szíves készséggel bocsátotta rendelkezésemre az ügyre vonatkozó aktákat. Kezembe került a városi tanácsnak 1914 április 9-én, B. 39312. szám alatt hozott határozata, melyben az elrendeli, hogy Czuczor Gergelyt és mindazon jeles társait, akiknek hamvai az új szabályozás utvonala alá esnek, exhumálni kell és értesítsék a Magyar Tudományos Akadémiát, a Kisfaludy-Társaságot, a Nemzeti Színházat stb.-t. Az exhumálás, amint a törzskönyv bejegyzéséből újból megállapíthattam, tényleg 1914 május 27-én történt. Az exhumálásnál, hivatalos beismerés szerint is, csupán a temető igazgatósága és a tisztifőorvos volt jelen. Vajon hol voltak a fenti rendelet szerint is értesítendő tudományos és irodalmi körök, továbbá a pannonhalmi bencések, a rokonság képviselői, amelyek a hivatalos aktus kegyeletes lefolyását kellően ellenőrizhették és annak méltó, ünnepélyes keretét adhattak volna?! Az iratok között csupán az Akadémiához intézett egyszerű értesítést találtam, minden külön meghívás nélkül. Erre vonatkozólag igazán érdemes volna az érdekelt irodalmi testületek nyilatkozatát ismerni!?

Egy másik rendeletben elrendeli a városi tanács azt is, hogy Czuczor és társainak sírját a kiürített parcellák visszamaradó szegélyköveivel, fedőlapjaival stb.-vel rendezni kell. De mégis, hogy történhetett az, hogy a tíz évvel ezelőtt kiadott rendelet végrehajtása mindmáig késlett és Czuczor sírja a megjelölt anyagokkal még most sincs rendezve, hogy hét éven keresztül csak egy számozott lécz jelölje a nagy költő sírját és fakeresztet is csak akkor kapott, amikor a sajtó megmozdult?!

Felvetett kérdésekre az igazgatóság arra hivatkozott, hogy a rendelet végrehajtása nem állott módjában, mert azon parcellák, amelyeknek anyagából a sirt rendezhették volna, csak az utóbbi években került kiürítésre és addig ezen anyagokkal nem állt jogukban rendelkezni. Igen, de ha a tanácsrendeletének végrehajtása ilyen akadályba ütközött, miért nem közölték ezt a városi tanácsal és miért nem közölték legalább a síremlék felállítójával, a bencés renddel?! Ha a sír rendezése a hivatalos uton valóban olyan nehezen ment volna, miért nem nyújtottak alkalmat a Rendszernek arra, hogy költője sírjáról méltóan gondoskodhassék?! Hiszen a főpát ur minden leveléből, amelyet 1921. évtől a temető igazgatóságához intézett, csak azt láthatom, hogy a Rend mennyire szíven viseli kiváló fiának emlékét és mennyire szorgalmazta a síremlék újból való felállítását! Kötünik ez főképpen a főpát ur egyik legutóbbi leveléből, melyben kifogásolja azt, hogy 1921-ik évben tett korábbi intézkedését még most sem foganatosították. Mire a temető igazgatósága azzal válaszolt, hogy »szakértői vélemény alapján a síremléket kellően restaurálni nem lehet (!!)« és egyébként is a főváros még ez évben felállítja az új síremléket.

Ime mindaz, amit a közérdekű ügyről tudok és teljesen a nyilvánosságra bízom annak megítélését, vajjon történt-e mulasztás és kit terhelhet felelősség?.

Prudovits Lajos